

Akordiorik gabeko Brexitak sortu lezakeen egoerari aurre egiteko kontingentzia-neurriak

SARRERA

2016ko ekainaren 23an egindako erreferendumean, britainiarrek erabaki zuten Europar Batasunetik ateratzea.

EBren Tratatuak bi urteko epea ematen du EBk eta Erresuma Batuak irteera ordenatua segurtatzen duen akordio bat negoziatu dezaten.

2018ko azaroan, negoziatzaileek Ateratze-akordio baten testu bat adostu zuten. Testu horrek neurri multzo bat aurreikusten du EBtik ateratzeko prozesu ordenatua bermatzeko, eta bereziki jorratzen ditu herritarren eskubideak, finantza-likidazioa eta Irlandako mugaren gaia.

Testua 2019ko martxoa baino lehen berretsi behar zuten EBk eta Erresuma Batuak, baina, ezaguna denez, barneko zirkunstantzia politikoen eraginez, azken horrek ez du oraindik ere akordioa berretsi.

Horren ondorioz, hasierako bi urteko epea zenbait aldiz luzatu da, eta gaur egun indarrean dago 2019ko urriaren 31ra arte adostutako luzapena.

Testuinguru horretan, aukera guztiak daude irekita:

- Erresuma Batuak luzapen berri bat eskatzea -2019ko urriaren 31 baino lehen- eta Europar Kontseiluak eskaria onartzea –Akordio berri bat negoziatzeko edo orain dagoena berresteko.
- Erresuma Batuak Ateratze-akordioa onartzea egun hori iritsi baino lehen; hori gertatuz gero, bertan aurreikusitako neurriak eta bermeak aplikatuko lirateke.
- Aurreko aukeren ordeztasun, akordiorik gabeko irteera bortitza gertatzea. Kasu horretan, Erresuma Batua hirugarren herrialde bat izatera pasatuko litzateke, horrek herritar eta enpresentzako ekarriko lituzkeen ondorio guztiekin.

Gaur egun, ezin zehaztu daiteke zer-nolakoa izango den 2019ko urriaren 31ren osteko egoera. Nolanahi ere, Akordiorik gabeko Irteera gertatuz gero, azpimarratu behar da kontingentzia-planak abiatu beharko direla Brexit kaotiko bat saihesteko eta muturreko eszenarioak sortuko lituzkeen kalteak eta inpaktua murrizteko.

EUROPAR BATASUNAK AURREIKUSITAKO NEURRIAK

2019ko irailean, EBk azken deialdia egin die Estatu kideei Akordiorik gabeko irteerak maila guztietan sortuko lituzkeen ondorioei aurre egiteko prestatze-lanak areagotu ditzaten.

Europako Batzordea, berriz, bere Kontingentziako ekintza-plana inplementatzeko lanean ari da.

Orain arte, Europako Batzordeak 6 komunikazio onartu ditu akordiorik gabeko Brexiterako prestatzeari buruz:

- 2018.07.19ko Komunikazioa¹: Batzordeak azpimarratzen du zein den prestatze-neurrien eta kontingentzia-neurri edo –planen artean dagoen desberdintasuna, alegia: lehenengoak beharrezkoak dira britainiarrak EBtik ateratzen direnerako (akordioarekin edo akordioarik gabe); bigarrenak, berriz, Erresuma Batua EBtik akordiorik gabe –eta, hortaz, trantsizio-aldirik gabe- ateratzearen ondorioak arindu nahi dituzte.
- 2018.11.13ko Komunikazioa²: Kontingentzia-neurrietan zentratzen da. Definitzen ditu horrelako neurriak gidatu behar dituzten printzipioak, eta jarduera espezifikoak behar duten arloak identifikatzen ditu: herritarrak, finantza-zerbitzuak, aire-garraioa, errepide-garraioa, aduanak, betekizun sanitario eta fitosanitarioak, datu pertsonalak, eta EBren klimari buruzko politikak.
- 2018.12.19ko Komunikazioa³: Kontingentzia-neurriak sakontzen ditu. 14 neurri biltzen dituen pakete bat onartzen du arlo jakin batzuetarako, alegia, akordiorik egongo ez balitz EB-27ko herritar eta enpresei gorabehera larriak sortuko lizkieketen arloetarako. Estatu kideei gomendatzen die neurriak hartzea, besteak beste arlo hauetan: herritarrak (bizilekua eta gizarte-segurantza), finantza-zerbitzuak, aire-garraioa, errepide-garraioa, aduanak eta esportazioa, eta klimari buruzko politika. Akordiorik gabeko Brexitak zenbait arlotan izango lituzkeen ondorioei buruzko galdera eta erantzunen galdetegi bat sartzen du barne.
- 2018.04.10eko Komunikazioa⁴: Kontingentzia-ahaleginen beharra izan duten funtsezko arloetan kontzentratzen da, hala nola herritarren eskubideak (gizarte-segurantza, bizilekurako eta lekuz aldatzeko eskubideak), garraioa (oinarrizko konektibitatea eta segurtasuna), lankidetzak polizial eta judiziala, EBk Erresuma Batuekin izango dituen kanpo-muga berrien kudeaketa, arrantza, eta EBren aurrekontua. Gainera, zenbait orientabide ezartzen ditu akordiorik gabeko irteeraren osteko ikuspegi koordinatu baterako, bost funtsezko arlotan: herritarren bizileku-eskubideak eta gizarte-segurantzaren eremuko eskubideak; zigor-arloko lankidetzak polizial eta judiziala; sendagaiak eta material sanitarioa; arrantza-jarduerak; eta datuen babesa.
- 2019.06.11ko Komunikazioa⁵: Banan-banan aztertu ondoren, Batzordeak ondorioztatu du ez dela beharrezkoa EBko inolako legegintza-neurriren oinarria aldatzea, zeren guztiek jarraitzen baitute egokiak izaten euren helburuetarako. Gainera, xehetasunak eskaintzen ditu EB-27k egindako prestatze-lan mardularen inguruan, besteak beste arlo hauetan: herritarren

¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0556R\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0556R(01)&from=EN)

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0880&from=ES>

³ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/ES/COM-2018-890-F1-ES-MAIN-PART-1.PDF>

⁴ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/com2019_195_final_es_0.pdf

⁵ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:40eadc58-8dc8-11e9-9369-01aa75ed71a1.0014.02/DOC_1&format=PDF

bizileku-eskubideak eta gizarte-segurantzaren eremuko eskubideak, aduanak eta zergak, garraioa, arrantza, finantza-zerbitzuak, sendagaiak, produktu sanitarioak eta substantzia kimikoak.

- 2019.09.04ko Komunikazioa⁶: Batzordeak deialdia egiten die berriro alderdi interesatu guztiei, akordiorik gabeko irteerak sortuko lukeen eszenariorako prestatu daitezen. Kontrol-zerrenda zehatz bat argitaratzen du Erresuma Batuarekin merkataritza-tratuak dituzten enpresei euren azken prestaketak egiten laguntzeko. Gainera, doikuntza tekniko espezifikoak proposatzen ditu garraiorako eta arrantza-jardueretarako. Bukatzeko, proposatzen du Europako Elkartasun Funtsa eta Globalizaziora Egokitzeko Europar Funtsa enpresen, langileen eta akordiorik gabeko irteerak gehien kaltetuko lituzkeen Estatu kideen esku jarri daitezela.

Batzordearen arabera, kontingentzia-neurriek ezin izango dute inola ere saihestu akordiorik ezaren inpaktu globala, baina bai arindu lezakete. Halaber, ez dute konpentsatuko alderdi interesatuen prestakuntza falta, ez dituzte EBri atxikitzearen abantailak osorik birsortuko, ezta balizko trantsizio-aldiaren (Atertzeko akordioan aurreikusitakoa) baldintzak ere.

Kontingentzia-neurrien ezaugarriak honako hauek dira:

- EBren oinarrizko interesak nahitaez babestea eskatzen duten eremu espezifikoetara mugatzen dira, prestatze-neurriak berez aski ez diren kasuetan.
- Oro har, aldi baterako izaera eta irismen mugatua izango dituzte, eta modu unilateralean hartuko dira; beraz, EBk edozein unetan errebokatu ahal izango lituzke.
- Estatu kideekiko elkarriketa hartuko dute kontuan, eta jadanik hartutako prestatze-neurrien osagarriak dira.
- Tratatuak ezarritako eskumen-banaketa errespetatuz hartu behar dira, eta baita EBren barneko subsidiarotasun printzipioa ere errespetatuz.

ESPAINIAR GOBERNUAK AURREIKUSITAKO NEURRIAK

Martxoaren 1ean, 5/2019 Errege Lege-dekretua⁷ onartu zen, helburu honekin: espainiar legedia egokitzeko neurriak jasotzea, akordiorik gabeko irteeraren ondorioei aurre egiteko. Arau-neurri nazionalak dira, EBk hartutako neurriak osatzen dituztenak.

Aldi baterako izaera dute, eta helburutzat hartzen dute Erresuma Batua hirugarren estatu bihurtzetik ondorioztatzen den egoera berrirako bidea erraztea. Hain asmoa ez da Erresuma Batuarekin etorkizunean egongo den harremana ezartzea, eta haien indarraldia amaituko da kasu bakoitzean adierazitako epea igarotzen denean, edo hori baino lehen, baldin eta Erresuma Batuarekiko harremanak modu iraunkorrean arautu behar dituzten tresnak onartzen badira, dela modu bilateralean dela Europa mailan, dagokion arabera.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0394>

⁷ <https://boe.es/boe/dias/2019/03/02/pdfs/BOE-A-2019-2976.pdf>

Aldi baterako neurriak dira, eta haien iraupena elkarrekikotasunean oinarritzen da, hau da, baldintza da Erresuma Batuak tratamendu baliokidea ematea. Hori helburu horrekin sortutako mekanismoen bidez egiaztatuko da.

Edukiari dagokionez, Errege Lege-dekretua bi kontzepturen inguruan egituratzen da, funtsean: herritarrak eta jarduera ekonomikoak. Dena dela, lankidetzak polizial eta judizialerako arauak ere aurreikusten ditu, ateratzeko egunaren aurretik hasitako prozedurei dagokienez.

Herritarrei dagokienez, kontingentzia-neurriak hartzen dira gai hauen inguruan: bizilekua; mugaz gaindiko langileak; lanbide eta enplegu publikora sartzea eta hori aritzea; lekuz aldatutako langileak; gizarte-segurantzak; asistentzia sanitarioa; eta unibertsitaterako sarbidea.

Jarduera ekonomikoen eremuan, berriz, gai hauei buruzko neurriak hartzen dira: finantza-zerbitzuak, aduanak, kontratazio publikoa, baimen eta lizentziak: gidatzeko baimenak, defentsako eta erabilera bikoitzeko materiala, arma eta lehergailuak, eta lehorreko garraioa.

NEURRI ESPEZIFIKOAK

Arrantza eta arrantza-jarduerak

Ur-eremurako sarbidea

Akordiorik egonez gero, EBko flotak eta britainiar flotak jarraituko dute elkarren ur-eremuetarako sarbidea izaten. Trantsizio-aldian, ur-eremuetarako sarbideei eta merkatuei buruzko baldintzak negoziatuko dira. Baldintza horiek 2020ko abenduaren 31n egon behar dute indarrean, beranduz jota, edo, hala badagokio, akordioan ezartzen den luzapena amaitzen denean.

Akordiorik lortzen ez bada, EBko flotak Erresuma Batuko ur-eremutik atera beharko du, eta britainiar flotak, berriz, EBko ur-eremutik.

Arrantza-kuotak

2019. urterako ezarritako kuotak aplikatu egingo dira, printzipioz, bai Ateratze-akordioa berresten bada eta bai berrespenik ez badago.

Ateratze-akordioarekin: EBn ezartzen diren kuotak Erresuma Batuarekin ere aplikatuko dira 2020. urtean.

Ateratze-akordiorik gabe: 2020. urtetik aurrera, arrantza-kuotak EBren barnean negoziatuko dira, ohikoa den bezala; beste hirugarren herrialde batzuekin, berriz, Erresuma Batuarekin batera kudeatzen direnak negoziatuko dira. Akordioa negoziatu beharko da Erresuma Batuarekin, eta hori ezarri beharko dira, beste gai batzuen artean, alderdi bakoitzari dagozkion arrantza-kuotak eta uretara sartzeko sistema.

Arrantza-sektorearentzat, azken helburua da Erresuma Batuarekin orain dagoen harremanari eustea, ahal den neurrian, hau da, “statu quo” mantentzea.

EBren neurriak

Apirileko Komunikazioan, Batzordeak bi Erregelamenduren onarpena iragarri zuen:

- Oraingo araudia aldatzen duen Erregelamendu bat, arrantza-baimenei buruzkoa: Erresuma Batuko ur-eremuan aritzen diren EBko arrantzontzientzako arrantza-baimenak, eta Erresuma Batuko arrantzontziek EBko ur-eremuan egiten dituzten arrantza-operazioetarako baimenak. Arau honen arabera, EB prest dago 2019.12.31tik aurrera Erresuma Batuko arrantzontziei uretarako sarbidea baimentzeko, beti ere Erresuma Batuak berdina egiten badu EBko arrantza-ontziekin eta Erregelamenduak 2019ko arrantza aukeren inguruan jartzen dituen baldintzak errespetatzen baditu
- Europako Itsas eta Arrantza Funtsari buruzko araudia aldatzen duen Erregelamendu bat. Zehazki, erabaki da Funts horrek aldi baterako geraldia kofinantzatu ditzakeela ukitutako flotarentzat, gehienez 9 hilabetez.

Gainera, Batzordeak Estatu kideak kontsultatzen jarraitu du, ikuspegi koordinatu bat adosteko xedez, EBko itsasontziak Erresuma Batuko ur-eremura sartzetik izango ez dutenean sortuko den eszenarioa prestatzeko. Badago konpromiso konpartitu bat, alegia, lankidetzeta eta koordinazio estuaz aritzea, marko komun baten bitartez, EBko ur-eremuko arrantza-jardueretan sortuko diren aldaketak edo distortsioak gainbegiratu ahal izateko.

Uztailean, Batzordeak galdera eta erantzunak biltzen zituen dokumentu bat argitaratu zuen, akordiorik gabeko irteerak arrantza-jardueretan izango lituzkeen ondorioei buruzkoa.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/fisheries-ganda_es_5.pdf

Ur-eremura sartzeaz eta bertan arrantza egin ahal izateaz gain, gai espezifikoiei buruzko informazioa eskaintzen du (adibidez: kontrol sanitarioak eta aduanak). Informazio hau zabal hedatzeko eskatzen zaie agintaritzak guztiei.

Iraileko komunikazioan, 2019ko azaroaren 1aren aurretik akordiorik gabeko irteera gertatzeko arriskua kontuan hartuta, Batzordeak proposamen bat iragarri zuen arrantza-baimenei buruzko Kontingentzia-erregelamendua 2020ko amaierara arte luzatzeko. Era horretan, marko juridiko sinplifikatu bat mantenduko litzateke EBk jarraitu ahal izan dezen baimenak ematen britainiar itsasontziei, EBko ur-eremura sartzeko, eta EBko itsasontziak Erresuma Batuko uretara sartzeko baimenak tramitatzeke, betiere elkarrekikotasun eta jasangarritasun baldintzak betetzen badira. Aldi baterako marko horrek segurtasun juridikoa ematen die arrantzaleei, eta arrain populazioen kontserbazioa segurtatzen du; markoa beharrezkoa da baldin eta arrantza-akordiorik ez badago Erresuma Batuarekin, hirugarren herrialde bihurtzen denean. Proposamenak mantentzen du kuotak Erresuma Batuarekin 2020an trukatzeko aukera.

Espainiar Gobernuaren neurriak

Gobernuak identifikatu ditu Erresuma Batuaren jurisdikzioaren mende aritzen diren flota-segmentu batzuk, baita Erresuma Batuko enpresetan dauden kapital estatalaren inbertsioak ere, neurri handiagoan edo txikiagoan egoera berriaren ondorioak jasango lituzketenak. Kontsideratzen du akuikultura sektorea ehuneko

txiki bat dela Erresuma Batuarekiko egiten diren truke komertzialen barnean; beraz, sektore horrentzat erraza izango litzateke merkatu alternatiboak aurkitzea hornidura eta esportaziorako.

EBren politika erkide bat denez, Errege Lege-dekretuak ez du inongo aipamenik egiten arrantzari buruz, ezta arrantza-jarduerei buruz ere.